

Immersion lingüística i integració social a Manresa: recursos escassos o mal executats?

La desbordant demanda de cursos de català per part de persones nouvingudes obliga a preguntar-se sobre el paper que juguen administració i entitats en l'acolliment i la inclusió

Una de les aules del CPNL Montserrat, acollint inscripcions de futurs alumnes | AFT

Les raons que empenyen les persones a abandonar el seu país d'origen per anar-se'n a viure en un altre són moltes i diverses. Hi ha qui ho fa perquè ha trobat una feina que li interessa; a d'altres els mou l'amor, les ganes de canviar d'aires o la inquietud de conèixer món, però hi ha un nombrós grup de gent que pren aquesta decisió perquè no té alternativa. Són persones que fugen de la guerra, de la pobresa, de la misèria; que deixen casa seva anhelant trobar una vida millor, amb més oportunitats i llibertats personals.

Saben que no serà un viatge fàcil: quan arribin al destí, probablement no entendran res, començant per la llengua i acabant pels costums i la cultura. El primer que hauran de fer si tenen pensat quedar-se a viure una temporada-o tota la vida- a la nova ciutat, serà empadronar-s'hi (amb totes les dificultats que això pot suposar si la persona en qüestió no disposa de tota la documentació requerida).

Aquest primer pas, però, no serveix per regularitzar la seva situació administrativa. El que els caldrà fer aleshores serà demanar l'informe d'arrelament social, un document que serveix per tramitar el permís de residència i que, per obtenir-lo, s'han de complir els següents requisits: tenir un empadronament de més de tres anys seguits en territori espanyol; disposar d'un contracte laboral d'un any per 40 hores setmanals (o de 30 hores si es té més d'un contracte del mateix

sector), i estar integrats.

I com se sap, en aquest cas, si una persona està integrada? Tal com explica Maite Uró, presidenta de l'entitat Bages per a Tothom, des de l'Ajuntament (en aquest cas, de Manresa) s'emet un informe d'arrelament que ha d'aprovar la Generalitat. "Per aconseguir aquest informe cal disposar d'un certificat del nivell A1 de català o bé d'un certificat d'assistència a un curs del Consorci per la Normalització Lingüística (CPNL) de 45 hores". "Sense aquest informe", assenyala, "no hi ha manera d'aconseguir els papers".

Segons s'exposa al web de la Generalitat de Catalunya, qui tingui el nivell A1 de català ha de "ser capaç de comprendre i utilitzar expressions quotidianes i frases molt senzilles que permetin satisfer les primeres necessitats comunicatives, com ara presentar-se, presentar una tercera persona o formular i respondre preguntes sobre detalls personals".

Aprendre català per interès o per obligació?

Fa poques setmanes, alguns mitjans de comunicació locals es feien ressò de les cues que havia registrat el CPNL de Manresa de gent que es volia apuntar a fer algun curs de català. Si bé és molt difícil saber quin tant per cent de l'alumnat té la intenció d'anar a classe per aconseguir el certificat d'arrelament social i quin percentatge s'hi ha inscrit per la inquietud d'aprendre la llengua, el que és cert és que són les dues casuístiques que provoquen aquesta allau de gent a les portes del CPNL. Per tant, doncs, i segons han explicat fonts properes a l'ens a **NacióDigital**, no es poden atribuir les cues únicament a l'interès desinteressat d'estudiar català.

El vestíbul principal del CPNL Montserrat, amb gent esperant-se per inscriure's a cursos de català Foto: AFT

El perquè de les cues més enllà de la demanda

Tal com exposen les dades demogràfiques facilitades per l'Ajuntament de Manresa, la xifra de persones novingudes a la ciutat s'ha gairebé duplicat en els darrers tres anys. El 2016 en van arribar 1.543; el 2017, 2.000; el 2018, 2.907, i de gener a juny d'aquest 2019, de moment se

n'han registrat 1.446, gairebé els mateixos que en tot l'any 2016.

Arribats a aquest moment, és necessari preguntar-se si els recursos que hi havia fa tres anys respecte la gent migrada han augmentat o són els mateixos actualment, malgrat l'augment notori de persones nouvingudes. L'exclamació que fan tant des del CNPL de Manresa com des del Centre de Formació d'Adults (CFA) Jacint Carrió (l'altre organisme públic que ofereix cursos de català) no deixa lloc als dubtes: "Estem desbordats". Així mateix s'expressen la resta d'entitats de la capital del Bages que duen a terme tallers i activitats per aprendre la llengua, com són Càritas, la Comunitat de Sant'Egidi o la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa (FAVM). En totes elles, tenir llargues llistes d'espera ja forma part de la normalitat.

"No podem fer front a tota la demanda que tenim perquè el personal que hi ha ja va molt carregat de feina", explica Marina Casas, del CPNL Montserrat (el de Manresa). En aquest sentit, assenyala que "només tenim una secretària" que, ella sola, "ha d'atendre el telèfon cada dia, resoldre dubtes dels alumnes, donar informació a les persones que venen a informar-se per primera vegada sobre els cursos, preparar carpetes, cartells i fer les matrícules, entre moltes altres tasques". I tot això, continua, "amb persones que no saben català", un fet que alenteix, encara més, la feina.

Com que encarregar-se de tot això "és humanament impossible", Casas explica que "els professors que treballem al centre acabem fent tasques que no ens pertocaria fer", perquè "falta personal".

Des de l'Ajuntament de Manresa també són conscients de la problemàtica existent a la ciutat: "amb la arribada de tanta població nouvinguda, és molt necessari reforçar i ampliar els recursos en tots els nivells d'aprenentatge de la llengua, començant per l'alfabetització i acabant pels diversos nivells formatius", manifesta Jamaa Mbarki, regidor de Nova Ciutadania i Cooperació del consistori.

L'alfabetització, una assignatura pendent per a l'administració

No totes les persones migrades saben escriure ni coneixen l'alfabet llatí, que és el que utilitzem aquí. Fins i tot n'hi ha que no han agafat mai un llapis en tota la seva vida. Aquest grup de gent, evidentment, no pot apuntar-se a un curs de català dels que ofereix el CPNL, perquè primer de tot necessita alfabetitzar-se. Per part de l'administració, els organismes públics que duen a terme cursos d'aquest tipus són la FAVM, a través de les diverses associacions de veïns que hi ha a la ciutat, i el CFA Jacint Carrió.

En el primer cas, s'ofereixen cursos d'alfabetització (de tres hores setmanals) a set barris de la ciutat. Pel que fa al CFA Jacint Carrió, compta amb cinc grups d'alfabetització -anomenats Cicle de Formació Instrumental (CFI)-, un més que l'any passat, que n'hi havia quatre. Tot i l'ampliació de l'oferta, per aquest curs 2019-2020 ja hi ha llista d'espera. De 35 persones, de moment. Si hi sumem les que s'han inscrit als cursos de català i no han obtingut places, el nombre de gent que hi ha en llista d'espera -de moment-, és de 89 persones, segons dades facilitades pel Departament d'Educació de la Generalitat.

Una aula plena del CFA Jacint Carrió Foto: CFA JC

Però aquests dos ens no són els únics que vetllen per a l'alfabetització de les persones nouvingudes a la capital del Bages. Hi ha una entitat social, Càritas, que porta la veu cantant en tot aquest procés. Ofereix cursos tant al matí com a la tarda, de tres i dues hores setmanals, respectivament. "Hi ha un nombre important de persones totalment analfabetes que no tenen cabuda al CFA perquè a les escoles d'adults de Catalunya no es fa el nivell més baix d'alfabetització i les persones acaben abandonant perquè no poden seguir", expliquen des de l'entitat, tot remarquant que aquest grau d'analfabetisme "és un element d'exclusió importantíssim que no permet avançar en cap sentit".

A tot plegat, diuen, s'hi suma el fet que a l'escola d'adults hi ha un procés de permanència, que no permet als alumnes repetir un curs més de dues vegades: "no podem pretendre que una persona que està en procés d'alfabetització tingui la mateixa penalització de permanència que una que té estudis", lamenten, tot posant de manifest que precisament perquè alfabetitzar una persona adulta requereix temps i esforç, "l'administració hauria de repensar els recursos que hi destina perquè siguin més eficaços".

"Les entitats socials no podem cobrir una mancança estructural d'aquest nivell, ni des de l'administració pensar que una persona s'alfabetitzarà anant a classe una, dues o tres hores a la setmana", conclouen. Aquesta afirmació també la subscriu el regidor Mbarki, que reitera la necessitat de "repensar els recursos".

Una coordinació (gairebé) inexistent

"Aquí al centre ens ve gent que està fent cursos en dos o tres llocs diferents", explica Gustau Pons, director del CFA Jacint Carrió. Això vol dir, doncs, que potser un alumne està cursant el nivell A1 de català tant a l'escola d'adults com al CPNL Montserrat. "Aquestes dades només les podem saber si ens les exposa el mateix alumne", diu, tot remarquant que "el problema de tot plegat és que a Manresa no hi ha una oficina d'escolarització de persones adultes migrades".

Enmig d'aquest mosaic i d'entitats i actuacions sorgeix el dubte sobre si hi ha prou coordinació entre totes elles i, sobretot, si al darrere hi ha una acció planificada. La resposta, en el cas de Manresa, ja s'ha vist que és que no. Cada institució o entitat intenta donar la seva pròpia resposta a una necessitat urgent, i gairebé no hi ha posada en comú.

En aquest sentit, Jamaa Mbarki emfatitza en la necessitat d'una "oficialitat" i una "coordinació": "seria molt efectiu un treball transversal entre administracions, entitats, empresa, comerç, consorci... En definitiva, entre tots els actors que es relacionen amb els nous ciutadans i ciutadanes".

Aquest procés col·lectiu, però, "l'hem de fer juntament amb les persones migrades": "si el fem sols", apunta, "correm el risc de perdre altres visions i opinions que poden ser de profit". "Penso que hem començar a dir les coses pel seu nom: som ciutadans i ciutadanes amb els mateixos drets i deures i per això, el primer que vaig fer després d'assumir el càrrec de regidor va ser canviar el nom de la regidoria, que ha passat d'anomenar-se d'Acollida a dir-se de Nova Ciutadania".